Õpetajate töövarjuränne Kreekas Elefsina 3. gümnaasiumis. Koondanalüüs.

Õpirände üldandmed

Sihtriik: Kreeka
Toimumiskoht: 3rd Gymnasium of Elefsina, Elefsina
Periood: 23.–27.02.2026
Osalejad: Kristiina Pavlenko, klassiõpetaja ja 1. kooliastme õppetooli juht; Mai Rand, muusikaõpetaja

Koondanalüüs on koostatud osalejate õpilepingute, Erasmuse ametlike osalejaraportite ja kirjalike reflektsioonide põhjal. Järeldused kajastavad eelkõige vaadeldud tundide ja osalejate isiklike kogemuste põhjal kujunenud tähelepanekuid ega anna ammendavat hinnangut kogu vastuvõtva kooli tööle.

Õpirände fookused ja õpiväljundid

Töövarjuränne keskendus järgmistele valdkondadele:

- õppijate aktiivne kaasamine, enesejuhtimine ja motiveerimine;
- klassijuhtimine ning õppimist toetava õhkkonna kujundamine;
- aktiivõppe, grupitöö ja arutelude kasutamine;
- digivahendite ja digipädevuse arendamine;
- lõimitud ja elulähedase õppe kavandamine;
- muusikaõpetuse korraldus, instrumentide kasutamine ja õpilaste aktiivne osalemine;
- kujundav hindamine, enesehindamine ja refleksioon;
- mentorlus, tugisüsteemid ja õpetajate professionaalne areng;
- rahvusvahelise suhtluse, keeleoskuse ja kultuurilise mõistmise arendamine.

Õpirände tegevused

Mai Rand külastas muusikatunde, kooritundi ning erinevaid ühiskonnaõpetuse ja arvutiõpetuse tunde. Lisaks kohtus ta koolipsühholoogi, mentori ja mitmete õpetajatega.

Kristiina Pavlenko vaatles tehnoloogiaõpetuse, ühiskonnaõpetuse, inglise keele ja liikumisõpetuse tunde ning tutvus kooli klassijuhtimise, hindamise, mentorluse ja tugisüsteemidega. Ta osales aktiivselt ka inglise keele tunnis, tutvustades õpilastele Eestit ja vastates nende küsimustele.

Mõlemad osalejad jälgisid lisaks õppetööle koolipäeva korraldust, õpetajate ja õpilaste suhtlust ning koolikultuuri üldist toimimist.

Peamised tähelepanekud

Õppijate kaasamine oli tundides ebaühtlane, kuid aktiivõppe näited olid mõjusad

Elefsina koolis nägid õpetajad nii õppijakeskseid ja kaasavaid kui ka pigem traditsioonilisi õpetamisviise. Mõnes ühiskonnaõpetuse ja inglise keele tunnis osalesid õpilased aktiivselt aruteludes, töötasid rühmades ja suhtlesid omavahel. Õpetajate läbimõeldud küsimused ning selgelt kavandatud tegevused aitasid õpilasi kaasata.

Eriti positiivselt jäid silma õpilaste suuline aktiivsus ja valmisolek aruteludes osaleda. Mai märkis, et Kreeka õpilasi suudeti suulisse arutelusse sageli väga hästi kaasata. Samuti olid õpilased avatud suhtlema rahvusvaheliste külalistega ning pakkusid ise abi tundides toimuvast arusaamiseks ja tõlkimiseks.

Samas jäi paljudes tundides mulje, et õpilaste kaasamine sõltus suuresti konkreetsest õpetajast ja õppeainest. Mitmes tunnis domineeris õpetajakeskne loenguvorm ning õpilaste iseseisev mõtlemine ja katsetamine olid piiratud.

Arvutiõpetuse tund pakkus kõige selgema näite lõimitud ja elulisest õppest

Kõige tugevama praktilise näitena tõid mõlemad osalejad välja arvutiõpetuse tunni, kus õpilased tegutsesid kujuteldava ettevõtte töötajatena. Nad koostasid eelarvet, kujundasid logo, lõid veebilehte ja täitsid muid rolle.

Selline ülesanne ühendas digioskused, majandusliku mõtlemise, loovuse, koostöö ja probleemilahenduse. Õppimine oli praktiline, tähenduslik ja seotud päriseluga. Samuti suurenes õpilaste aktiivsus, sest neil oli tegevuses selge roll ja eesmärk.

Samas jäi Kristiina hinnangul üldmulje, et lõiming ei olnud koolis süsteemne, vaid sõltus pigem üksikute õpetajate initsiatiivist. See pakkus olulise võrdlusmomendi ka meie kooli jaoks: hästi kavandatud lõimitud ülesanne võib muuta õppimise sisukamaks ka siis, kui kogu kooli tasandil ei ole lõiming veel ühtselt korraldatud.

Tunni eesmärgi nähtavaks tegemine toetas õppijate kaasatust

Kristiina märkas, et tundides, kus õpetaja selgitas õpilastele selgelt, mida ja milleks tehakse, oli nende aktiivsus suurem. Eriti hästi avaldus see arvutiõpetuse tundides.

See kinnitas mõlema osaleja jaoks, et tunni eesmärk ei peaks jääma ainult õpetaja tööplaani, vaid olema õppijatele arusaadavalt sõnastatud ja nähtav. Selge eesmärk aitab õpilasel paremini mõista oma rolli, tegevuste mõtet ja oodatavat tulemust.

Liikumispauside vähesus andis õpetajatele väärtusliku õppija-kogemuse

Mõlema osaleja jaoks oli kõnekas kogeda ise õppija rolli olukorras, kus tundides tuli pikalt paigal istuda ja liikumispausid puudusid. See tekitas rahutust ning raskendas keskendumist.

Isiklik kogemus kinnitas veelgi liikumise teadliku lõimimise vajalikkust õppetöös. Õpiränne näitas, et aktiivõpe ei tähenda ainult rühmatööd või arutelu, vaid ka võimalust liikuda, vahetada tegevust ja hoida õppija tähelepanu.

Hindamine oli valdavalt õpetajakeskne

Kujundava hindamise ja refleksiooni valdkonnas jäi osalejate hinnangul arenguruumi. Hindamine oli peamiselt numbriline ja õpetajakeskne. Rühmatööde puhul esitasid õpilased küll oma tulemusi ning kaasõpilased võisid küsimusi esitada, kuid süsteemset enesehindamist, kaaslaste tagasisidet ja tunni lõpus toimuvat refleksiooni märgati vähe.

See kogemus kinnitas osalejatele, kui oluline on kaasata õppija hindamisprotsessi. Enesehindamine ja refleksioon aitavad õpilasel mõtestada, mida ta õppis, mis õnnestus ja mida võiks järgmisel korral teisiti teha.

Muusikaõpetuse vaatlus täitis eesmärgid osaliselt

Mai isiklik eesmärk oli saada ülevaade Kreeka koolisüsteemi muusikaõpetuse korraldusest. Selles mõttes eesmärk täitus: ta külastas nelja muusikatundi ja jälgis erinevaid õpetamisviise.

Samas ei olnud Elefsina koolis õpilaste käsutuses muusikainstrumente ning tundides ei lauldud ega mängitud pille. Muusikatundide keskmes olid peamiselt muusikaajaloo teemad, mida toetati videonäidetega. Õpilasi kaasati ka aruteludesse, kuid praktilise musitseerimise osakaal oli väike. Koolis oli üks süntesaator, mida kasutati peamiselt kooritundides.

Seetõttu ei õnnestunud Mai õpilepingus seatud instrumentide kasutamisega seotud õpiväljundit täielikult täita. Samas pakkus see oluline võrdlusmomendi muusikaõppe erinevate võimaluste ja tingimuste mõtestamiseks.

Mentorlus ja tugisüsteemid pakkusid sisukat võrdlusmaterjali

Kristiina tutvus Kreeka koolis rakendatava mentorluse korraldusega. Süsteem oli tema hinnangul suunatud eelkõige kuni viieaastase töökogemusega õpetajatele. Mentori ülesandeks oli tundide vaatlemine, õpetaja töö analüüsimine ja tagasiside andmine.

Samas jäi talle mulje, et mentorlus oli pigem formaalne ja hindamisele suunatud kui toetav ning koostöine. See kogemus aitas tal paremini mõtestada mentori rolli ning kinnitas, et tõhus mentorlus peaks looma õpetajale turvalise võimaluse arutleda, küsida, katsetada ja areneda.

Teisalt jällegi oli mentorluses vähemalt kolm väga selget aspekti, millele on hea ka meie koolis rohkem tähelepanu pöörata. Eriti tähelepanuväärne oli see kõik just seetõttu, et tegemist oli Kreeka kooliga, kust kõige seda ei oleks oodanudki. Üks oli see, et isegi Kreeka

suhteliselt vähese autonoomiaga koolis peeti mentorluse üheks tähtsaimaks komponendiks uue õpetaja toetamise ja kasvamise “meie õpetajaks” ehk just selle kooli paradigmaatilise lähenemise ja eripäradega läbipõimunuks. Teiseks hindamine kui kõige olulisem õppimist motiveeriv ja kinnistav väline komponent. Mentor vaatas mentee puhul läbi selle, kas tema hindamismeetodid on kooskõlas koolis kehtiva paradigmaga (meie puhul siis sotsiaalkonstruktivismiga) või mitte ning seejärel andis vastavad soovitused. Kolmandaks valmistas mentor ette mentee tunni ja viis selle ise läbi ja mentee andis sellele tagasisidet. Seejärel valmistas mentee ette mentori tunni ja sai sellele tagasisidet. Väga väärtuslikud ja teiselt poolt loogilised praktikad, mille osas meie kooli mentorsüsteemi valguses on õppida ja areneda.

Tugisüsteemide puhul selgus, et koolipsühholoog töötab mitmes koolis ning viibib Elefsina koolis kindlatel päevadel. Samuti jäi mulje, et toe pakkumine sõltub rohkem diagnoosi olemasolust. See pakkus võrdlusmomendi Eesti koolidega ning tõi esile tugispetsialistide kättesaadavuse ja järjepideva koostöö olulisuse. Kui ka meie kurdame toe vähesuse üle, siis Kreekas on olukord kordades halvem.

Võimalikud rakendused meie koolis

Elefsina kogemuse põhjal saab meie koolis kaaluda järgmisi tegevusi:

- sõnastada tunni eesmärgid õpilastele selgelt ja nähtavalt;
- kavandada rohkem eesmärgistatud arutelusid, kus õpetaja küsimused kaasavad võimalikult paljusid õpilasi;
- kasutada digivahendeid, näiteks Kahooti, uue teema sissejuhatamisel või õpitu kinnistamisel;
- rakendada rohkem elulisi rolliülesandeid, mis ühendavad eri õppeaineid, näiteks digioskused, rahatarkuse ja karjääriõpetuse;
- suurendada liikumispauside ja aktiivsete õppemeetodite teadlikku kasutamist;
- kaasata õpilasi enesehindamisse, kaaslaste tagasiside andmisse ja tunni lõpus toimuvasse refleksiooni;
- jagada Elefsina kogemust kolleegidega, eelkõige lõimitud arvutiõppe ja õppijate aktiivse kaasamise näidet;
- hoida mentorlus toetava ja koostööpõhisena, vältides selle liigset muutumist formaalseks hindamistegevuseks;
- uue õpetaja teadlik kujunemine „meie õpetajaks“ ja kooli õpikäsituse omaksvõtt;
- hindamispraktikate kooskõla meie sotsiaalkonstruktivistliku õpikäsitusega;
- vastastikused näidis- ja tagasisidetunnid mentori ning mentee vahel;
- regulaarne struktureeritud refleksioon mentorlusprotsessi osana;
- pöörata rohkem tähelepanu keeleliselt haavatavate õppijate vajadustele, kasutades selgeid juhiseid, visuaalseid toetusi ja kaasõpilaste abi.

Kreeka koolis kogeti paljusid tegevusi inglise või kreeka keele keskkonnas. Eesti koolis rakendamisel tuleb arvestada, et õpilaste emakeeles võivad instruktsioonid, töötempo ja tegevuste mõtestamine kujuneda teistsuguseks. Seetõttu vajavad mõned nähtud meetodid meie õppijatele kohandamist.

Õpirände mõju osalejatele

Õpiränne andis mõlemale õpetajale uusi ideid, kuid sama oluline oli kinnitus mitmetele juba rakendatavatele põhimõtetele.

Mai sai kinnitust, et hästi ette valmistatud tund, läbimõeldud küsimused ja õpilaste aktiivne kaasamine toetavad õppimist. Ta sai uusi ideid digivahendite kasutamiseks ning soovib oma tundides rohkem kasutada arutelusid ja aktiivset osalemist. Samuti suurenes tema enesekindlus digivahendite kasutamisel, rahvusvahelises suhtluses ja inglise keeles.

Kristiina jaoks oli eriti oluline õppija rolli kogemus. Keelebarjäär ja pikalt paigal istumine aitasid tal paremini mõista õppijate erinevaid vajadusi. Õpiränne süvendas tema arusaama liikumispauside, selgete õpieesmärkide, õppijakeskse õpetamise ja kujundava hindamise tähtsusest.

Mõlemad osalejad tõid esile:

- suurenenud enesekindluse;
- parema koostöö- ja suhtlemisoskuse;
- arenenud inglise keele ja rahvusvahelise suhtluse oskuse;
- uued praktilised ideed õppetöö rikastamiseks;
- oma senise õpetamispraktika teadlikuma analüüsimise;
- sügavama empaatia keeleliselt erineva taustaga õppijate suhtes.

Ametlikes aruannetes märkisid mõlemad osalejad, et õpiränne oli neile kasulik ning parandas nii praktilisi tööoskusi, erialateadmisi kui ka organiseerimis- ja juhtimisoskusi. Mõlemad märkisid ka, et nende inglise keele oskus paranes.

Kultuuriline ja isiklik mõõde

Osalejatele jäi väga positiivselt meelde Elefsina kooli inimlik ja vahetu õhkkond. Õpilased tundsid külaliste vastu aktiivselt huvi, tulid ise suhtlema ja aitasid vajadusel tunnis toimuvat tõlkida. Õpetajad olid avatud, soojad ja toetavad ning püüdsid külalisi tegevustesse kaasata.

Koolikultuuris paistsid silma selged reeglid, mida üldiselt järgiti. Näiteks koguti õpilaste telefonid koolipäeva alguses ära ning päev algas ühise kogunemisega. Samuti jäi osalejatele mulje vastastikusest austusest ja tugevast kogukonnatundest.

Kristiina jaoks oli õpetlik jälgida ka õpilaste streiki, mis oli seotud traagilise rongiõnnetuse aastapäeva meenutamisega. Juhtkond pidi lahendama keerulise olukorra, säilitades samal ajal rahu ja suhtluse õpilastega. See pakkus väärtusliku näite kriisiolukorra juhtimisest ja erinevate osapooltega arvestamisest.

Lisaks rikastasid õpirännet Kreeka koolielu argised eripärad, Elefsina ja Ateena ajalooline keskkond ning võimalus võrrelda kohalikke harjumusi ja koolikorraldust Eesti omadega.

Korralduslik pool

Mõlemad osalejad olid õpirände üldise korraldusega väga rahul. Nad tundsid end enne reisi hästi ettevalmistatuna, teadsid, mida õpirändelt oodata, ning olid saanud vajalike kontaktide ja õppelepingu kaudu piisava info.

Vastuvõttev kool oli nende hinnangul kvaliteetne, külalislahke ja kaasav. Mõlemad tundsid end oodatud külalistena ning kinnitasid, et neil oli vastuvõtvas koolis mentor või sarnane toetav kontaktisik.

Ka Raatuse kooli Erasmuse koordinaatori ettevalmistust ja suhtlust hinnati väga kõrgelt.

Kokkuvõte

Elefsina õpiränne täitis seatud eesmärgid ja pakkus osalejatele nii praktilisi ideid kui ka olulisi võrdlusmomente. Õpirände suurim väärtus ei seisnenud ühe kindla ideaalse koolimudeli nägemises, vaid erinevate praktikate kõrvutamises.

Elefsina koolis paistsid positiivselt silma õpilaste avatus, tugev suuline kaasatus, praktiline arvutiõppe ülesanne, õpetajate külalislahkus ja selged koolireeglid. Samal ajal tõid vaadeldud traditsioonilisemad tunnid, vähesed liikumispausid, õpetajakeskne hindamine ja piiratud refleksioon esile need põhimõtted, mida Raatuse koolis juba teadlikult väärtustatakse ja mille arendamist tasub jätkata.

Kuigi Mai ei saanud täielikult kogeda muusikainstrumentide kasutamist Kreeka koolis, muutus ka see pigem väärtuslikuks õpikogemuseks, mis aitas mõtestada õppekeskkonna ja vahendite mõju.

Õpiränne suurendas mõlema õpetaja professionaalset enesekindlust, avardas arusaama õpetaja rollist ning andis konkreetseid ideid aktiivõppe, lõimingu, digivahendite, liikumispauside, kujundava hindamise ja toetava mentorluse arendamiseks. Kokkuvõttes oli tegemist sisuka, eesmärgipärase ja professionaalselt rikastava töövarjurändega.